

Του Νικου Γ. Ξυδακη

Με 300 κατειλημμένες σχολές και τους φοιτητές στους δρόμους, με τα πανεπιστήμια να βράζουν, τα βλαστάρια να ποδοπατούν εξεταστικές, προσδοκίες και αρχές, ο μέσος τηλεπολίτης αρχίζει να αντιλαμβάνεται πλέον το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης Γιαννάκου, τον νέο νόμο-πλαίσιο, τα ιδιωτικά ΑΕΙ. Ωστε μεταρρύθμιση σημαίνει κοινωνική αναταραχή; Μάλλον, ναι.

Εχει συμβεί στο παρελθόν. Το 1979-80, λ.χ., ένας αντίστοιχος νόμος-πλαίσιο, κατόρθωσε να συσπειρώσει τη φοιτητική νεολαία και να τη ριζοσπαστικοποιήσει, πέρα και έξω από τους κομματικούς μηχανισμούς, να οδηγήσει σε απόσυρση του νόμου και σε ήττα τον τότε υπουργό Παιδείας και την κυβέρνηση. Η τότε ριζοσπαστικοποίηση, όμως, σήμανε επίσης το τέλος της κυριαρχίας της κομματικής Αριστεράς στη νεολαία και την ανάδυση νέων πολιτικών και ιδεολογικών μορφωμάτων, ό,τι συνοπτικά ονομάστηκε «χώρος» ή αναρχοαυτόνομοι, και εν συνεχεία αποτέλεσε μια ιδιόμορφη αριστερή αντιπολίτευση, τόσο απέναντι στην πασοκική Αλλαγή των '80s όσο και στην απολιθωμένη αριστερή ορθοδοξία.

Ασφαλώς, οι καιροί είναι διαφορετικοί, μάλιστα ριζικά διαφορετικοί σε ορισμένα πεδία. Τότε η ριζοσπαστικοποίηση πήγαζε, τολμώ να πω, από υπαρξιακή αναζήτηση, από την αγωνία αυτοπροσδιορισμού μέσα από τα ράκη της υπερπολιτικοποίησης μετά το '74, από μια ανάγκη υπέρβασης του κατάκοπου ιδεολογικού μπερντέ της μεταπολίτευσης.

Τώρα, υπάρχει μεν ίδια η υπαρξιακή ανάγκη, αλλά ο χαρακτήρας της είναι πολύ περισσότερο επείγων και υλικός, και λιγότερο τυπικά ιδεολογικός. Ο σημερινός φοιτητής της Ιατρικής ή του Πολυτεχνείου διαφέρει από τον τότε ομόλογό του, κατά την κόπωση και κατά την προσδοκία. Η κόπωση είναι πολύ μεγαλύτερη – να μπει στο ΑΕΙ, να βγει απ' αυτό. Η προσδοκία είναι πολύ μικρότερη – τι θα απογίνει μετά.

Ο φοιτητής του '79 ήταν, υπό αναλογία, πριγκιπόπουλο· ξεκόκαλιζε ακόμη τόκους απ' το Πολυτεχνείο '73, περνούσε η μογιά του, περνούσε κοινωνικά, περνούσε γκομενικά· και έλπιζε βάσιμα σε οικονομική ανέλιξη και ταξική άνοδο. Ο φοιτητής του '06 είναι νεοπρολετάριος· σιδερωμένος από το τράνζιτο λύκειο των Πανελλαδικών, πάνω απ' το πρώτο έτος κρέμεται ήδη η Αγορά Εργασίας, στο βάθος του πτυχίου ξανοίγεται το τούνελ των μεταπτυχιακών, και πιο πέρα δεν φέγγει τίποτε, πάρεξ ο βασικός και η ανεργία του προσοντούχου.

Και να 'ταν μόνο το επαγγελματικό... Τη θηλιά της βιοτής συνοδεύει η ασφυξία των ιδεών. Το '06 οι ιδέες, οι αξίες, οι συμπεριφορές δεν είναι ούτε ευρύχωρες ούτε αθώες. Εκεί όπου ο μικροεξεγερμένος του '79 χόρταινε με λιγοστούς δίσκους ροκ, ταινίες στα θερινά, ολίγο στυλ, κακομεταφρασμένα βιβλία, και φτηνές μπίρες στα κυκλαδονήσια, ο σημερινός ομόλογος κατακλύζεται από την ποπ αφθονία, σαγηνευτική, φθονούμενη. Ο φοιτητής πολύ περισσότερο σήμερα, εκπαιδεύεται για προφέσιοναλ παρά για επιστήμονας, για καταναλωτής παρά για πολίτης, για ερημωμένο άτομο παρά για κύτταρο κοινωνίας, περιχαράκωνεται στο απέραντο γκέτο της καφετέριας, υποχρεώνεται να ζει, να σκέφτεται και να συμπεριφέρεται ποπ, έως

ότου ανοίξει η χαραμάδα μιας ό,τι-να 'ναι-καριέρας. Δεν το λέω εγώ, το λένε οι ίδιοι οι φοιτητές: παραθέτω από το μπλογκ της κατάληψης της Ιατρικής Θεσσαλονίκης (<http://medsquat.wordpress.com/>):

«Εχουμε βαρεθεί να δουλεύουμε όλο και περισσότερο εντατικά και πάντα άμισθα. Εχουμε κουραστεί από τις φλυαρίες γύρω από τη «φοιτητική ζωή», τη γνώση και τη μόρφωση. Μας θλίνουν τα πολιτικά παιχνίδια, οι πολιτικές τακτικές και κάθε σκέψη σχετικά με το πολιτικό κόστος. Πολιτικό κόστος μπορεί να έχει μόνο κάποιος που κάνει πολιτική. Η μοναδική πολιτική που επιθυμούμε είναι η κατάργηση της πολιτικής. Είμαστε, λοιπόν, υποχρεωμένοι να τελειώνουμε με ορισμένους μύθους που στοιχειώνουν τα μυαλά των συναδέλφων μας. [...] Ο μύθος της δημοκρατίας θέλει να μας πείσει ότι υπάρχουν μόνο άτομα, το καθένα με τις δικές του ευθύνες [...], τη δική του βούληση, τις δικές του σκέψεις. Η δικιά μας ζωή, όμως, μας λέει ότι υπάρχουν σχέσεις μεταξύ ανθρώπων, υπάρχουν κοινότητες, υπάρχει η χαρά της ανθρώπινης επαφής και αυτό που βιώνουμε είναι ότι όλα αυτά καταστρέφονται μέρα με τη μέρα, ότι η δημοκρατία τους μας θέλει όλο και περισσότερο μόνους, νευρωτικά, απομονωμένα υποκείμενα.»

Η ρητορική αυτή δεν είναι ΚΚΕ, techno, φρέντο. Φέρει αγωνία και οργή, επιτίθεται στους μύθους της νωθής άνισης δημοκρατίας, και όχι σε έναν υπουργό. Ίσως